

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny folyó étefik s pontosan közöltetik.

Teljes számu példányokkal még szolgálhatunk lapjainkból. Ezt válaszul több rendü tudakozásra. Ezek elfogyta után csupán azon számtól kezdve küldhetjük meg azokat, mellynek nyomtatásakor a megrendelés szerkesztő hivatalunkhoz érkezik.

A JELENKOR és TARSALKODÓ

szerkesztősége.

Foglalat. Magyarország és Erdély (kinevezések; nemesítés; előléptetések s jótékonyok; iránycikk: Wesselényi és Kossuth. I. gr. Széchenyi Istvántól; erdélyi országgyűlés: határzárók a muzeum, országos tanácskozás terem és nemzeti színház ügyében; biharmegyei közgyűlés vége: adótarozás; népnevelés, börtönügyi perügy, börtönök elrendezése s dolgozóház, gazdasági s gyár-vid-egyet, koldulás-törlesztő intézet, készülő terv kisdobó-egyesület-létesítésre; — igazolás és czáfolat válaszul a p. Hirlapnak; énekiskola vizsgálat.

Aldunai tarlományok (Szerbia egészen elzárkózik, oláhországi fejedelmválasztás, zimonyi érdekes tudósítások) Spanyolország (a barcelonai levéltár nagy részben megsemmisült, két guerillavezér agyon lövetett; a cortes csakugyan feloszlatva.)

Anglia (az angol hajóhad mostani ereje; a közvetlen kereskedés Chinával már megkezdették.)

Franciaország (a rabszolgáság megszüntetésének ügye Abdelkader hanyatlak; trónbeszéd.)

Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. s apost. kir. felsége folyó hó 31kán a ka-locsai főkapitánál Wagner Ferenc olvasókanonokot nagypréposttá, Girk György éneklőkanonokot olvasókanonokká, Rein Jakab örkanonokot éneklőkanonokká, Nehiba János bácsi prépostot örkanonokká, Szathmáry Antal öregebb mesterkanonokot bácsi préposttá, Zombory János ifjabb mesterkanonokot idősebb mesterkanonokká, Bedesula Tamást pedig ifjabb mesterkanonokká méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. —

Ő cs. s ap. kir. felsége Szabó József kis-kunsági kapitányt magyar czimeres nemeslevéllel diszesíteni, Szobonyi József pozsonymegyei aljegyzőt pedig a nm. magyar kir. helytartótanácsnál tiszteletbeli fogalmazóvá kinevezni legkegy. méltóztatott.

Ő cs. s apost. kir. felsége Müller József m. kir. udv. kamrai számtisztet ugyanott számtanácsossá méltóztatott legk. kinevezni. —

[Jótékonyok.] Ő cs. s apost. kir. felsége méltóztatott 1842ki december 21én kelt legkegyelmesebb kir. határozatánál fogva a mult évi sept. 5ki tüzvész által megkárosodott Besztercze sz. k. város lakosainak, ezen szerencsétlenség némi enyhítésére, saját legfelsőbb pénztárából két ezer forintból álló summa pénzt kiosztás végett leküldetni rendelni. Melly segedelempénznek a legszegényebb sorsu megkárosodott lakosok közt czélszerű elosztása, nmlgu kir. kormányzó gróf Teleki József ur által egy különösen e végre Beszterczén rendelt biztosság köteleességévé tétetett.

A magyar kir. udv. kamra a pesti kir. 30ad hivatalgál Kriehammer János gátai (gattendorfi) 30adost helyettesse, s Mán Antal ó budai urod. ellenörkődő irnokot pénzszedővé alkalmazá. —

Wesselényi és Kossuth.

I.

Ha Wesselényinek őszinte barátja többé nem vagyok, s magasb czélem sincs, mint teljes világba állítva látni Kossuth Lajos éretlenség-és tapintatlanság-teli lényegét, minek eltakargatásában ő azonban olly nagy mester, csakhogy hiába kitör kitör biz az néha: akkor a Pesti hirlap 205ik számában felhozott nyilatkozatát a megnevezett s általam szakadatlan tisztelt régi barátomnak olly kevéssé érintem de csak egyetlen egy kis szóval, valamint Kossuth Lajosnak ahhoz ragasztott „verdictjét“ (?) sem illusztrálom bár legtávolabbról is. — A Pesti hirlap 205dik számában előforduló iker nyilatkozat, mint áll, minden legkisebb hozzájárulás nélkül, maga magátul feltár minden józanabb magyar előtt egy, habár felette epesztő, de azért tán nem kevesebb tanulságos látványt. Kezébe

fogja ő természetesen venni—mert alkalmasint nincs magyar, ki lefolyt tizenöt, husz évi honi küzdelminknek tanúja volt, s kit az ellenem gördített hirlapi óvás és tanubizonyosság közelebrül távolabbról ne érdeklene—kezébe veendi, mint mondom, az éretlen, vagy legalább minden esetre idő előtt, t. i. mult évi december 18dikán született ivadékok, s kezébe veendi egyszersmind ugyanazon évi november 27ikén elszavalt, de nyomtatásban csak december 26ikán megjelent, és ekkép teljes s kétségbe nem vehető vilá-gosságra nyolcz nappal később állított academiái előadásomat, és ezeket egybe fogja hasonlítani. S mit fog látni, mit fog tapasztalni? Nem kevesebbet, hanem hogy nem vonakodik barát a legszigorubb anathemát kiáltani régi, s mondhatom hű barátja fejére; s egy rögtönző nem kételked több mint tizenhét katonai és tizenhét polgári évet szeplőtlenül leélt hazafi homlokára minden tartalék nélkül sütni a legocsmányabb hazafitlanság bélyegét, minekelötte egyik vagy másik előtt nemesak eldönthetetlen igazságilag, de csak félig meddigi valóság-gal is ismeretes lett vala előadásom; mi a hirlapi két adatul s előadásombul, ha össze-illesztetnek, minden tagadást lehetlenné tevőleg önként küsz, hogy t. i. megelőzte az ítélet—mint való-ban egész nyolcz nappal meg is előzte—a teljes bizonyosságba állított tény. Mi egyebiránt minden elfogulttan előtt mind e nélkül is küsz; mert olvassa csak bárki előadásomat hideg vérrrel el, s fogja-e mondhatni, hogy a kettős vád s ítélet illik rá? Valóban borzasztó. Ámde ha illenek is rá, nem kívánhatja-e barát, s nem követelhetem-e én mint hazafi bármilly magyartul azt, hogy legalább annyi méltány-lattal, annyi igazsággal viseltessék irántam, mint a mennyit a legaljash bünös, a legszenyesb rabló is megkívánhat okvetlen, hogy t. i. öt legalább addig el ne itéljék, addig ki ne vegezzék, mielőtt a vádtevények teljességgel leleplezve nincsenek. S hogy még ennyire sem valék méltó, bizony mondom, szomorú; és én tán több joggal, mint ellenem történt, sohajthatnék ekkép fel: O szegény haza, o boldogtalan nemzet, hol így alkalmazzák—a barátunk igazirul hallgatok—az emberiség jusait!

Miután azonban sem barátságos érzelmim, sem hűségem Wesselényihez éppen nem változtak, Kossuth Lajos személyénél pedig sokkal magasbra állítom nemes-csak honunk ügyét, hanem azon viszonyt is, mellyben egykor Wesselényivel állék, köteleességemnek tartom, kivált miután Wesselényi felszólalt és ekkép én sem vagyok köteles hallgatni többé, hogy most és más alkalommal is őszintén kilárjam—mert ez igen sok világosságot fog hozni azon surlódások-ra, mellyekbe most legujabban bocsátkozám, s mellyekből alkalmasint olly sebesen ki nem bonyolodom.— „Mi hozott legyen Wesselényit és engem össze, s milly láncolat szövé létünket keresztül; s viszont mi szakítá ezt ketté ismét, és miért nem maradt a barátságánál egyéb kö-telék köztünk fen.

Wesselényivel ezelőtt huszonhárom évvel találkoztam legelőször Debreczenben. Lángoló hazasze-retete, magasztos felfogása, és bizonyos varázs, mellyet annyikra gyakorol, majd elbájoló keblemet. S miután szívemben napról napra erősödött azon hit, hogy az ember csak annyit ér, a mennyi hasznot hajt embertársának, hazájának, s ez által az egész emberiségnek, Wesselényi is érzett vonalmat felém, s tán azon okbul is, mert számos utaim, hosszasb tapasztalatim után én sem itélék a dolgokrul éppen mindennapi alacsony szempontilag; és így lón, hogy csakhamar a legőszintébb barátság és legyöngédebb méltánylat láncolatá szövé egybe létünket, melly re-

szemrül azóta soha legkisebbé nem is gyengült meg. Mindketten pirultunk hazánk hátramaradt vérünk olly annyira elajjasodott léte fölött, s mindketten érzünk magunkban kimondhatlan vágyat, habár csak egy mákszemmel is járulhatni honunk, vérünk ápolásához. „Ápolásához“ mondom, mert azon időkben, mikor barátságunk keletkezett, vérünknek nem felemelése, nem feldicsőítése vala napi renden még, hanem „megmentése“—azon zordon időkben, mellyeket, noha életnek férfi tavaszkorát olly bájtelien akkor éltem, soha nem kívánok vissza többé; mert mind nemzetiségünk legerősb záloga honi nyelvünk, mind alkot-ványunk, s tán leginkább azért, mert rúdul elhanyagolák eldőlünk azt, lánczba verve és elnyomatva, porban he-vert. Bejártuk egymással Német- Francia- és Angol-ország nagy részét; s valamint tágláltak ismeretim, nézetim, sőt mondhatom, táglult lelmem azon érintke-zés által, mellyben a legnemesb, leghűbb kedélylyel valék naponta, mit soha nem változó hálával mindig el fogok ismerni; ugy Wesselényi sem lett—lélekis-meretem legalább így vigasztal — ismeretsémem és társaságom által bármí tekintetben is ros ember. O! milly gyönyörű pillanatokot tölték egymással, mikor tele a legkínosb epedéssel fel-feltűnök néha előttünk reménysugár, hogy tán még sem fognánk mi magyarok lenni a civilisationak egyedüli száműzött-jéi, hanem ránk is fogna tán bekövetkezni még idő, mikor sajátóságos lényegünkben kifejtve, mi is, habár kisebb körben, még is díszteljesen fognánk állni a civilisált nemzetek fénykörében.—Egészen elérzéke-nyülve érzem magam, ha élettem ezen keser-édes pillanatra emlékezem vissza, mikor a külföld és ki-vált Britannia nagyságát kimondhatlanul irigylve, mindinkább megismerkedék azon lelki kéjekkel, mel-lyek anyagi harmoniában sugalák, hogy anyagi örö-mek vadászata, bármilly esábteliek lennének is azok, s mellyekbe fájdalom annyi magyar merült, még korántsem oltanák azon szomjat el, mellyet minden ma-gasb czél után sovárgó hord keblében; hanem hogy e szomjat egyedül azon őszinte közmunkásság eny-híthetné valódilag, mellyhez képest, családi kötele-ségeit szigorun bevégezve, bármilly kis körben min-denki tehetsége szerint járulna, és buzogva hordana hacsak egy parányit is vérenek, hazájának, és ez ál-tal az emberi nemnek javához és feldicsőítéséhez. És e nézet, e hangulat annyira azonítá magát egész lé-nyegünkkel, hogy eltökélők magunkban, s minden kötés vagy éppen titok nélkül—mert minék oda kö-tés, hol minden csepp vér kezes; vagy titok, hol in-kább kérkedésre, mint pirulásra volna ok?—hogy mi ketten, ha senki más, szigorun el fognánk jární, bár sikerrel bár nem, hazafii köteleességünkben, a men-nyire azt körülményink és nem egészen egyenlő ál-lásunk—minthogy ő minden szolgálaton kívüli, én pedig katona valék — csak engedni fognák. És ekkép erősödött napról napra, valóban sem kisedd hiuságtul, sem önző hajlamoktul el nem rutított szö-vetségünk.—Nem lehet ez alkalommal, e hirlap szo-ros határai között, czélem, mind azon részletekbe bo-csátkoznom, milly módon gondoltuk, ha így mond-hatni, „respectiv tehetségünket lehető legmagasb ka-matokra adni ki;“ mihez képest azon vágyunknak: „vérünket és honunkat aljas állásából kiemelve látni,“ némi sikere és látszata is legyen; mind ezen rész-letekbe, mondom, most nem bocsátkozhatom, annyit azonban ez alkalommal is állíthatok, hogy sem Wes-selényiben, sem bennem nem lappangott dynastiánk ellen de legkisebb olly érzet is, mellyet bár a leg-kajánabb indulat hűtlenségé színbe és szagba állíthat-na, és melly miatt ekkép Wesselényinek vagy nekem bármilly távolrul is takargatásra vagy napfénykerülésre lehetne okunk. Czélunk, tulszerénység nélkül mond-hatom, nemes és hozzánk illő volt.

Az 1825-iki országgyűlés viradt e' közben ránk; 's természetesen nagyobb világba állítá barátságunkat, és mind azt, mi azelőtt inkább csak köztünk vagy kisebb körökben jöhetett szőnyegre. — Felfogásom szerint 1825ben független embernek lehetetlen volt az oppositio során nem állni. És így történt, hogy én is, jóllehet katona de azért még is, független, igen is, független, mert soha lélekisméretemet bármiért is áruba nem bocsátám, e' felül, mint hű katona és hű hazafi nem úgy hittem kötelességemet teljesíteni fejedelmem és hazám iránt kellőleg, ha a' bajt 's a' mi fáj, elferdítem, beleplezem, sőt éppen eltitkolom; hanem ha férfiasan de illendően, 's kivált mint királyi levél által jogszerűleg meghívott magyar magnás, tartaléktalan kitéárom keblemet; 's így történt, mondom, hogy én is azok sorában lelém helyemet, kik őszintén kimondák, hogy bizony mind nemzetiség mind alkotmány, részint lelenczolva, részint halálos sebekkel esordulig megrakva, a' végvonagláshoz már olly közel hozott 's ez nekünk annyira fáj, annyira lürhellen, nekünk, kiket veszély és csábítás idején hűségben a' közbirodalom egy népsége sem mult fel—miképp élni sem kívánnánk inkább, mint alkotványilag 's nemzetiségileg is örök hervadásra bilincselve.

Wesselényi, kinek akkori körülményei*) nem engedék, hogy ő is tettelegesen vagy legalább nyilvánosan részt vegyen az érintett országgyűlésen, nem örvendhetett azon, a' világ előtt is bebizonyított független álláson eléggé, melyet magának szerzék. Látta ő ez által — mert én tudom legjobban, milly nehezen esett és milly magamegyőzés kellett ahhoz, hogy a' hosszas katonai rendszer alatt férfluvá lett, magyarul darabosan szóló, és nyilvánosan soha nem szóló kapitány előterjesztesse mondandóját — látta, mondom, ő ez által, hogy szándokom komoly vala, és meggyőződése szerint akarni is tudnék, mi akkori időkben — 's bocsánat ezen indiseretnek látszó nyilatkozásért, de az igazságnak tartozom azzal — kitünőbb volt, mert olly sok vala akkor, ki csak akarni sem mert; mind ezt látta, tapasztalta Wesselényi, 's hajlama, barátsága hozzám aránylag nőtt, midőn viszont személyem — mert hajlam hajlamot táplál, és barátság barátságot növeszt — ő hozzá is mind erősb 's erősb vonzalommal bájoltaték, míg elvégre a' viszonyos megbecsülésnek és legtisztább barátságnak olly frigyé támadt köztünk, mellynek gyöngédségét sem idő, sem körülmények, sem politikai elágzások, sem ellenségek armányai, sem jó de estelen barátok ügyügykedései — Geschäftigkeit — soha széthontani nem fogják, legalább részemről nem, 's szeretem hinni, sőt tökéletesen meg vagyok győződve, Wesselényinek részéről sem. (Nincs bevégezve.)

Gr. Széchenyi István.

(Erd. országgyűlés.) A' muzeum, országos tanácskozási terem és n. színház fölötti tanácskozás a' középponti biztosság vélekedésének némileg módosításával bevégeztetvén a' KK. és RR. köv. határozatot hoztak: Ámbár a' muzeum, országos tanácskozási terem, nemzeti színház, főkörmányzói lak, nemzeti gazdasági egyesület, a' muzeummal kapcsolatba hozandó nemzeti akadémia és ösművészeti intézet egyáltalában méltánylandók; azonban miután az ezekre szükséges pénzösszeget Erdély jelen helyzetében össze nem gyűjtethetik, most csak a' muzeum és országos tanácskozási terem állíttassék fel; a' már létező és sürgelős segédelmet igénylő nemzeti színház pedig kitelhetőleg jó karba helyeztessék. Mellyeket előrebocsátva, mi főr) az országos muzeumot illeti: errenézve a' KK. és RR. ő felsége kegyes engedelmet az iránt kikérvén, hogy az ő felsége nevére Museum Ferdinandumnak nevezethessék, a' középponti rendszeres biztosság azon tervét helybenhagyják, hogy számára a' gr. Bánffy örökösök piactéri háza vásároltassék meg 's a' muzeumra ajánlott tárgyak az udvarnak hátulsó sorépületében e' végre készíttendő szobákban helyeztessenek el; de egyfelől úgy találván a' KK. és RR., miként ezen épület megvásárlásán kívül a' muzeum alapítására még sok költség kívántatik, 's másfelől látván azt is, hogy a' rendszeres biztosság által ajánlott három intézet körül előfordulhat bizonytalan szükségesség födözésére fenhagyott 25,963 forint 42 krnak ezen intézetek felállítására alkalmazásával, a' muzeum számára nagyobb összeg határozaték, a' nélkül hogy a' biztosságban ajánlottnál nagyobb rovat tétetnék: a' muzeum felállítására — Eszterházi László gróf által

ajánlott 5000 és széki Teleki József gróf főkörmányzó ő nagymélt. által ajánlott 3000 ezüst forintot belé nem számítva, 100,000 ezüst forintot határozatnak. Mi a' muzeum felvigyázására szükséges személyzetet illeti: a' KK. és RR. a' középponti biztosság vélekedését, melly szerint javasoltatik, hogy legyen a) egy főőr 1000 b) egy alőr 400, c) egy írnok 250, d) egy első szolga 200, e) egy második szolga 150 forint fizetéssel, f) a' muzeum pénztára kezelése pedig most az országos tártisztjére bizatván, ezeknek jutalom-czim alatt, jelesen a' főpénztári tisztnek 60, az ellenőrnek 40 forint adassék 's következőleg az egész személyzet fizetése 2100 ezüst rforintra rugjon, azon megjegyzéssel hagyják helyben, hogy az Eszterházi pénzügyi-telvény őrnének fizetés-jobbitás mellett az egész muzeum előjrévé való átváltoztatása csak akkor helyesen létesíthető, ha Eszterházi László gr. alapítványához kötött feltételről, miszerint családja ezen örökösökre örök időig befolyással bírjon, lemond; adassék az országos muzeum felügyelésére és kezelésére kinevezendő országos választmánynak utasításul, hogy ezek megfejtése mellett igyekezzenek Eszterházi László grófot arra bírni, miszerint fenhagyott jogát az országnak átengedni sziveskedjék. Melly igyekezete az említett országos választmánynak ha nem sikerülne, a' gróf Eszterházi László alapítványa következtében kinevezett, 's 300 ezüst forint fizetéssel ellátott örökösökön kívül az egész muzeum számára egy alőr lesz kinevezendő 400 pengő forint fizetéssel. A' személyzet fizetése pedig köv. jövedelmi forrásokból telik ki: a) A' megörökösíttendő Bánffy ház piactéri néző hat boltjai béréből legalább 1800 f. b) A' muzeum számára szükséges szobákban kívüli alkalmatosságok béréből legalább 1000 f. c) A' muzeum — felállításra határozott 100,000 forintból az épület megvásárlására és czélszerű alkalmazására megkivántató 80,000 forint levonásával fenmaradt 20,000 forint évi kamatjából 1200 f. d) Eszterházi gróf 5000 forintos alapítványa évi kamatjából 300 f. e) Teleki József gróf főkörmányzó ő nagymélt. 3000 forintos alapítványa évi kamatjából 180 f. öszvesen 4480 fr. — Melly 4480 forint évenkénti jövedelemből a' fenebb megállított 2100 forint bizonyos kiadást kivonva, fenmarad évenként 2380 forint. Ezen összeg a' muzeum gyarapítására, fűtésre, világosításra és egyéb szükséges költségek födözésére, a' belőle netalán fenmaradandó mennyiség pedig időről időre az intézet tőkéje növelésére fordíttassék. 2) A' mi végre a' három nemzet kebléből országosan kinevezendő választmányt illeti, melly az intézetre fő felügyeléssel bírand és a' megállított személyzet kinevezésére jogosíttatik, helyesbnek tartják a' KK. és RR., hogy az nem 7, hanem 9 egyedből álljon; 's mivel ezen muzeum csak akkor felelhet meg a' közváradásnak, ha hazánkra szellemi hatása leend, a' 9 személyű választmány igyekezetét arra fordítsa, hogy műértők meghallgatásával a' muzeum szellemi elrendeltetéséről 's közhaszonra minél czélirányosabban leendő fordíttatásáról a' legelső országgyűlésre kimerítő véleményt adjon. — Meghatározták a' KK. és RR. azt is, hogy az országban létező typographiakban kijövő új nyomtatványokból, egyegy példány ingyen adassék át a' muzeum számára. 2or) Mi a' nemzeti színházat illeti: erre nézve a' KK. és RR. a' központi rendszeres biztosságnak nézetét, mellyek szerint a' színház körüli építések megtételére 19,986 frt; egy alkalmas színész társaság fölségelésére szolgáló 3000 forint évi jövedelem tőkéjeül 50,000 frt.; a' színházi előadásokra nézve szükséges muzsikai conservatorium gyámolítására 20,000 frt. és így öszvesen 89,986 forint ezüstben volna a' színház számára adandó, helybenhagyják, 's ezen nemzeti intézetre 90,000 ezüst forintot határozatnak. A' fenírtettek létesítésére és a' színház jövedőjének elintézésére egy választmányt tartván a' Rdek szükségesnek végezték, hogy öt tagból álló választmány neveztessek ki országosan, melly a' színház körüli intézkedések megtételére leend felhatalmazandó. Végre 3) mi már az országos tanácskozási terem felállítását illeti: mivel a' mostani országháznál létező terem a' diaetái ülések tartására olly czéliránytalan, hogy azokat jelenleg a' város tánctermében kénytelenek a' Rdek tartani; továbbá pedig az előtanácskozássokra egy és a' különböző biztosságok ülésére két vagy három kisebb terem nélkülözhetlen: végeztetett tehát a' központi rendszeres biztosság vélekedésével megegyezőleg, miszerint ezen tanácskozási terem, a' fenebbírtott hozzá tartozó alkalmatosságokkal együtt, építtessék fel az országház telkének azon részére, melly az országház 's a' nemzeti színház között vagyon és a' Farkasutczára nyílik — e' czélra 60,000 ezüst forint határozatják, és

megállított, miként az építés körüli felügyelésre — a' központi biztosság véleményének e' részbeni megváltoztatásával — egy öt tagból álló választmány neveztessek ki országosan, melly arra is felhatalmazandó, hogy az építés körül czélirányosan intézkedjék. — Ezek szerint a' három intézetre megkivántatván kétszáz ötven ezer ezüst forint — e' czélra fordítandó: 1) a' felkelési pénztárból feumaradt és magányosoknak kötelezvény mellett kamatra kiadott 36,461 f. 45 kr. 2) Ennek fizetetlen kamatja 7996 f. 17 kr. 3) Az országháznak megvásárlására tett ajánlatokból megmaradt összeg, mellyből készpénzben még van 6437 f. 33 kr. fölszedetlen pedig 19,526 f. 9 kr. és így az ország activ tőkéjéből 70,424 f. 44 kr. mit is levonva a' 250,000 frból, marad még kirovandó 179,578 f. 16 kr. vagy kerek számmal a' központi rendszeres biztosság által is ajánlott 180,000 fr. ezüstben, mellynek is kirovása ezennel a' KK. és RR. által olly módal határozatják el, hogy noha a' KK. és RRnek kétség alá nem vonathatik azon joga, miszerint az országos muzeumra, mint országos intézetre tett kirovást mind a' három nemzet keblében létező törvényhatóságokra kiterjessze, mindazáltal miután a' szász székek követői kijelenték, miszerint küldöik ezen rovatból részt venni nem kívánnak, a' Rdek attól tartván egyfelől, hogy a' muzeum felállítására kivántató költségek a' szászok általi aránylagos hordozása felett keletkező vitatkozások miatt magának a' szóban forgó intézetnek létrehozása, különben is már végére sietvén az országgyűlés, könnyen koczkaztathatik, másfelől pedig az ő felsége iránt tartozó tisztelettel kevesebb egybeférhetőnek itélvén, hogy ezen kegy. uralkodónkról nevezendő intézet felállítására olly nemzet polgárai is kényszeríttessenek, mellynek képviselői abban részt venni kivétel nélkül vonakodtak; ezen okok következtében a' KK. és RR. a' szász törvényhatóságokat az országos muzeum, ugy a' nemzeti színház számára teendő rovatokból ezuttal, minden jövedőre való következtetés nélkül, kihagyják (önként értődvén, hogy a' nemes szász nemzet is minden nemesi birtokaira esendő mennyiséget ezen intézetre beadni köteleztetik); ellenben az országos terem felépítésére szükséges 70,000 ezüst forintnyi rovatból 1/3 dot a' szász törvényhatóságok hordozni fognak. Helybenhagyatik egyéb iránt, mind a' három rovatra nézt a' rendszeres biztosság által ajánlott részesülési mérték; valamint az is, mi a' rovatoknak a' kir. kormányzék általi begyűjtéséről, és az országos választmány számadásáról szól; egyszersmind meghatározatván, hogy az egész 180,000 ezüst forintnyi rovat egy, vagy legfőlebb két év alatt fölszedessék, még pedig úgy, hogy ezen rovatnak kulcsa legyen az 1809beli concurrentionalis fundus felállításakor használt articularis összeírás mértéke. Az öszves 250,000 forintra hágó tőkét 's jelesen annak egy részét a' 180,000 forintnyi rovatot, ugy tekintik a' KK. és RR., mint egy ezen három intézet létrehozására felállított közös pénztárba befolyó summát, mellyből legelőbb az országos muzeum, aztán a' nemzeti színház, 's végre az országos terem elégtessék ki. (Vége közelebből.) E. H.

Január 7-ki ülésben egy dec. 29-kei kir. leirat olvastatott fel, mellyben az országgyűlés zárnapja f. é. febr. 4-re tűzetik ki.

Énekiskolai vizsgálat. A' pestbudai hangászegyesület igazgatása alatti énekiskola növendékeinek nyilvános vizsgálatára folyó iskolai esztendő első felére jövő esztendő (jan. 26.) tartatik Pesten a' redutépületben és pedig reggel 9 órakor az ifjak, délutáni 2 órakor a' leányok részéről; mellyre valamint általán a' budapesti közönség, ugy különösen ez intézet t. cz. pártfogói és részvényesi tisztelettel hivatalosak. Vizsgálat tárgyai: elmélet, gyakorlatok, egy és több hangu dalok, karénekek. Mátray Gábor énekiskolai igazgató. —

Biharmegyei közgyűlés. — Vége. — Felsőbb intézvényink között olvastatott egy megyénk adótarozását érdeklő felhívólag folytatva annak lerovására. Az adó hátra maradt tartozásának évenkénti növekedése jövedőre nézve bánatos aggodalommal tölté el a' RRket 's miután elnök első alispán ur kedvesen felrázó szavainak hatalmával elmondotta a' Rknek: hogy köznépnünk mivelődésének aljas fokozatán maradván, remény sem kelhet keblünkben arra, hogy megértse a' nép nemcsak polgári állásának, sőt lételének is kellő czélját, mert sajnosan tapasztalhatni, miképen nem hogy polgári tartozása kötelességének teljesítésére képesítve volna, hanem még önnön természeti ügyeinek, házi követelésének sem ügyekszik megfelelni. Es itt ismét a' neveltetés hosszasan ugyan, de még mezejére lépni szükséges a' törv. hozásnak, miért is indítványoztaték egy küldöttség kijelölése, melly böles belátással a' köznépi geniuszát

*) Még akkor birtokos nem lévén Magyarországon b. Wesselényi, királyi levél által nem volt meghíva az országgyűlésre. — A' szerk.

hoz mért népvelési javaslatot nyújtson be a Rendek színe elibe, majd országgyűlési utasításunkul felveendő. És a küldöttség azonnal ki lön nevezve a Rk megegyezésével; habár egy kevéssé meglepetve találók is magunkat, az által, hogy egy illy választmány elnökévé a papi rendből választott. Azonban isten vezesse őket a kitűzött célhoz. — Nevezetes és érdekes vitára nyújtott alkalmat a börtized megyénkben megtagadásának kérdése is. Még mult évben kezdetett meg szóbeli bíróság előtt a börtizedi megtagadás pöre 's a megyei bíróság előtt leszállított, mint nem szóbeli vitára tartozó, mely ítéletet a felperes földesuraság a t. kir. táblára feljebb vivén a választott rövid pörut megállapított, midőn is a szóbeli bíróság a megidézett alpereseket a kereset-követelésben elmarasztván, az elmarasztott felek ez ügyet a hétszemélyes táblára vivék fel — mitután a végrehajtást ellenszegüléssel gátolták meg — a felperes földesuraság is hasonlóan oda folyamodván, e gyűlésünkre érkezett egy felsőbb rendelvény, mely a megyét hatalomkar-elrendelésre szólítja fel, mitután a királyi tábla ítélete helyben hagyatott. A megye Rdei, már többször kerülvén szőnyegre e tárgy iránti nézeteket a törvény szelleméből magyarázva ismét oda nyilatkoztak határozatjokban: hogy a megtagadott tized-beszedés nem szokott fölvenni, tehát azt a hatalomkar-megengedést hatalmukon azaz: a törvény értelmén tul lenni hiszik; annál fogva feliraték, hogy a felsőbbi forumok méltóztatnának rendeleteket a törvény értelmében tenni, 's bizonyval a végrehajtást e megye Rdei szentségöknek ismerendik sikeríteni — de a hol törvény megsértését látják, ott segéd kezeket nyújtani, polgári bűnök isméri. Illy forma értelmű végzés hozatott. E tárgy törvényességéről értekezést írni nem szándékom, kik a buvárkodás emberei, azokat méltán érdekelhet illy minden esetre kétes magyarázatra okot szolgáltató esemény — annyit még is megjegyzendőnek vélek, hogy egyik törvénytelenség követni szokta a másikat. — Felolvasatott továbbá a börtönök elrendezésére véleményét adó választmány jelentése, mellynek során az olvasó és gondolkozó közönségnek van szerencsém jelenteni, hogy megyeházunk udvarán, majd 300 egyedre számított egyes börtönépületünk már 200 szobával egészen elkészülten, 's majd ellátva lakókkal — áll. A választmány munkálatának alapelve a dolgozóház felállításán épül. E tárgyban jónak látták olly határozatot hozni a Rk, hogy mindaddig, hogy dolgozóház építetnék, a büntetett egyedeket testi büntetés alól, minthogy a törvényszéki bírák ítéletének határt nem szabhatván — ki nem vehetik ugyan, — bár a verés következtét — a csak léggel is alig ellátott szűk falak között kipihenni képes nem lehetne; — de biznak jelen gyűlésen közösen választott törvényszéki bíráinknak jelenleg megyénkhez mért szellemi értékükben 's bátran felteszik és reményeikben meg nem csalatni hiszik magukat, hogy a mérendő büntetést, nem a szenvedés értelmében, hanem a javulás reményében teendik. De azon végzését a Rknek, hogy az egyesekbe zárt egyedek hetenkint csak egyszer, szombaton, eresztessenek egy órácskára szabadon, meg nem tudom egyeztetni megyénk loyálisával. Ha dolgozó házuk már állana 's a rabok oda munkára járnának, akkor, ha nem fölösleggé válnék is e szabad óra, jótékony azért még is lehet, — am mig egész hetet elszigeteltségben munka, vagy bármí foglalatosság nélkül kell eltölteni a rabnak, e 168 órai ülés vagy fekvés után egy órai szabad mozgalom minden jótékonyosságát elvesztendi. — Törvényszéki táblabíráinkat most másod ízben valánk szerencsések közösen választani, bár felkiáltás utján történt jelenlegi választásunk 's majd sajtórájává vált legyen is a szabad választásunk. — Ennyit közhivatalos életünkben. Es most általtérek egyesületi mozgalmunk körébe, honnan ha nem is a legkecsesettebb híreket közölhetem, minden esetre annyit igen, hogy szép reménnyel táplálhassa magát a rokon hazai, ki részvétellel kíséri országában a haladás mozgalmát, nemcsak szellemileg hanem anyagilag is nemcsak a köz, hanem magányéletben is. Közgyűlésünk folyama alatt tartattak a nemzeti casinóban a casinói választmány választásának nagygyűlése, továbbá a gazdasági és gyárvéd-egylet nagygyűlései. Ez utóbbi azt tüze ki vitatas tárgyaul, — minthogy a választmányi kisgyűlésben a vélemények rajta megoszolván végzés nem hozathatott — hogy a kötelező beesületszónak biztosítására vajjon nem szükséges volna e csak egy gyárnak kelméit használnunk, mert így az ellenőrséget [controlleriát] legsikeresebben üzhetvén, a rossz akarat általi megcsalatásnak legkevésbébbé tehetnénk kitéve? azonban a nagygyűlés véleménye olly határozatot hozott, hogy e még ugyan kevés számú aláírókból álló védegyelet a honi műipar előmozdítására, 's nem kizárólag egy gyár elősegítésére állván össze, távol akaratjában sines, hogy egyedáruságra csak legkisebb alkalmul is szolgáljon, annál fogva jónak látja az országban már ösmért gyárakat felszólítani arra, hogy ha gyártványokat szállítanak közvetve vagy közvetlenül, megyénkbe, azt biztos forma alatt, ellátva a szükséges biztosításokkal tegyék. — A casino kezelése alatt szépen felvirágozó koldulás-eltörlési intézet napról napra teljesebben kezd virítani. Műkedvelő egyesületek által egymást váltja a szini előadás 's nem csak helyi mennyiséget gyűjtenek az irgalom 's méltányosság intézetének. Adja isten, hogy minden közintézetünknek olly szép jövődjé legyen, mint ez egy-

nek van megyénkben. Kisdedovó egyesület is terveztetik, 's talán létesülend is, haisten is úgy akarja.

Thurzó Miklós.

Igazolás és czáfolat. (Válaszula pesti Hirlapnak.) Mult évi olvasóink emlékezni fognak, mikép én a p. Hirlapot idegenekhez nagy vonzódása miatt néhány ízben czáfolgattam; 's a p. H. olvasóji szinte fogják tudni, hogy az érd. szerk. ur szavamat soha becses figyelmére nem méltatván, tántoríthatlanul haladt az idegenek legyezgetésiben, 's végre List ismert cikkével állt elő, és azt ajánlá, legalább nem rosszalna kellett volna. Nekem, ha előbbi cikkekhez következetes kívátnam maradtam, elkerülhetlen kötelességem volt az ellen, a dolog természeténél fogva, kissé hegyzett tollat ragadnom 's a tárgyat tovább sarkalnom. Munkám nem vala épen sikertelen. Tisztelt Kossuth ur nyilatkozott és elmondá, hogy ő List cikkét nem ajánlá, 's kigúnyolja logikámat, cikquem tengeleyül azt fogván, miszerint „Kossuth lapjaiba nézeteivel ellenkező cikket nem szokott fölvenni, tehát azt föle ajánlott cikknek kell tekinteni.“ Uram! ez már igazán falsum literarium. Én az itt mondott tényt csak másod okul hozám fel, 's állításomat főleg arra építém, miszerint K. ur ellenvéleményét csak a felhozott selyemterjesztés 's repezére nézve jelenti (l. m. é. Jelenkor 103. sz.), 's ez ollyan ok, melly a logika minden szigorát kiállja, kivált a csillagozás nagy mesterére alkalmazhatólag; ne tessék tehát azt azért, hogy nem döntheti meg, idézeteiből kihagyni. Hogy továbbá List nézeteitől K. ur nem vala idegen, tanusítja még azon körülmény is, miszerint a Világ szinte azon okokat gördítvén elő, K. ur magára engedte száradnia vádat; ez ok erejét pedig nem fogja tagadhatni az, ki azt maga is használta báró W. — legujabb nyilatkozata alapján igazolására, 's az sem mentség, hogy hasztalan handabandára nem szükség felelni, mert mivel érdemlém hát meg én a nyilatkozatot ugyanazon állítás ellenében? Egyébíránt jelenünk feledtetni multunkat, mert igen örvendetes; K. ur most világoosan kárhoztatja List ohajtásait. Mi haszna feszegessük hát a különben is olly kellemetlen dolgot, kivált midőn bőven van még mit csépelnünk? — Tárgyrokonságnál fogva én azon 103ik számban kénytelen valék kiemelni régi csudálkozásomat a felett, „hogy K. ur a birhatásjogot az idegenekre is minden megszorítás nélkül szeretné kiterjeszteni, mert, ugymond, német elemet nem ártan a magyar törzökbe oltani;“ mire a p. Hirlap 208. sz. ezt olvastuk: „azt sem engedjük magunkra tolatni, mintha mi a birhatásjogot minden megszorítás nélkül szeretnők akárkire kiterjeszteni, mert lapjainkban ennek is világoosan ellene mondánk.“ Nekem ez nem levén elég, szerettem volna tudni: hol mondott ellene világoosan, 's hol szabá meg a leendő birhatásjog határait, 's eszembe jutván a p. H. 127. számának egész tartalma: a Jelenkor 104d. sz. még egyszer mondám, hogy a p. H. a birhatásjogot akárkire akará kiterjeszteni, 's hivatkoztam 127 számára. Erre K. ur falsum literariumot hangoztatott, 's uj állításának támogatásul csupán a 127 szám azon pontját emelvén ki, melyet én előre gyanítottam, megmutatá, hogy az áltálányos birhatásjognak csakugyan sehol sem mondott ellen 's az általa ohajtott határait maiglan sem szabá meg. Legyünk igazságosak, 's hogy azok lehessünk, ne sajnáljunk rövidke pillanatot vetni a dolog egész fejlődésére. Tudva van, mikép a p. H. mindjárt pályája kezdetén, 9, 23 's 24 számaiban az incapacitást 's ösiséget, mint haladásunk főakadályit támadta meg, és szörnyeteg természetét 's a szabad föld bájait folyvást híven ecsetlé, miért köszönetet érdemel minden hazafitól. Azonban fejtegetési mellett nagy hibát követett el: nem mérte ki a folyam új medrét, hanem csak rombolni kezdé a hullám-korlátozó gátokat. És midőn Aeolus a nélkül belocsátja szabadon szeleit, hogy kimérné nekik a tért, mellyen üvöltözhesse: bármerre kényök szerint fognak ők száguldhadni; igen természetesen tehát K. ur is minden oldalról azt hallá, hogy idegenek kezére akarja játszani hazánk földjét 's így megdönteni nemzetiségünket, minek következtében szükségesnek látta megírni 126 's 127dik sz. lapjainak vezércikkeit, hol maga mondja, miszerint „most is sürűen hallatszik az ellenvetés, hogy az ösiség eltörlése a magyar nemesi birtokot idegenek kezére juttatná.“ Ezen ellenvetők közt volt Andrassy Károly gr. is, és az ellenvetés nem maradt szó nélkül, mert gróf állott a sorompóba! Válaszul számosan csupán annyit vártunk, miszerint K. ur csak az 1715: 23 cikk föl-élesztését, vagy ha tetszik, a birhatásjognak minden

hazánkfiára kiterjesztését javasolja, idegenek bebo-csátatását pedig kárhoztatja. Ezzel megnyugtattott volna minden kétkedő keblét, és az ösiség mellett nem hordanák fel annyira most is megyegyűléseken a nemzetiséget. De ő ezt nem tevő, sőt inkább előre bocsátván ezen pontot, mellyet ellenem is idézett: „Mindenek előtt meg kell jegyeznünk, hogy a birtokolhatási jogot az 1715: 23d. t. cz. értelmében Magyarország minden lakosának visszaadni, koránsem annyit tesz, hogy szabad kaput tárjunk jogaink azonnali osztályára az egész világ minden népének;“ kérdésbe teszi még azt is, hogy kell é, 's minő feltételhez kell kötni azt, hogy valaki hazánk lakosának 's birhatásjoggal fölruházottnak tekintessék? Ez, ugymond „egészen külön kérdés, melly külön megfontolást érdemel, 's mellyről meg fogjuk külön mondani véleményünket.“ Mikor és hol mondta meg annyi idő óta? Ezen ígéretet én valamint a m. é. Jelenkor 63d. számában, ugy később tekintetbe nem vettem, 's most sem vehetem, mert teljesítetlen, és az egész előzvényt, ámbár sokszor átnéztem, mint nem levőt kelle tekintenem, ha az értekezésen el akartam igazodni. Mert hogy a birhatásjogot minden polgártársunknak visszaadni koránsem annyi, mint szabad kaput tárni az egész világ népének, azt én jól tudom; de K. ur ezt csak érinti, 's aztán neki kerül az idegenek feldicsérésének 's ajánlásának; épen ugy tett, mintha valaki mondaná: megszidni valakit, koránsem annyi, mint árczul csapni, 's aztán csakugyan jó magasra emelné föl tenyerét. Tessék megolvasni a p. H. 127d. számát, közel két hasábon csak az mutogatatik, hogy az idegenek vásárlásai nemzetiségünket nem veszélyeztetnék: nem a nagy birtokokat vevők, nem az aprók, nem ha német venné meg a tót birtokos jószágát, 's kéri: „nincsenek e külföldiekből lett nagy uraink közt jó számosan, kik olly magyar lelkű támaszai nemzetiségünknek, alkotványunknak, mint magyarabb lelkűekre az egymás vértét hörpölt párduczós magyarok akármely tősgyökeres utódai közt sem akadunk.“ Végre ebben pontosítja össze nézeteit: „Sőt miután ezek szerint kétségtelennek hisszük, hogy a birtokképeseknek általános megadásával a magyar ns földbirtokosok jószágaikból tömegenkint, vidékenkint teljességgel ki nem szoríthatnának, mikint az indusok Amerikában kiszorítottak, hanem csak egyenkinti eladások történnendnek, 's e szerint az új birtokos a tömeghez (melly, közbevetőleg legyen mondva, koránsem mindenütt magyar) assimilálódik, nemzetiségünk tehát veszélyeztetve egyáltalában nem lehet: meg kell vallanunk, hogy a magyar nemzetiségi törzökbe egy kis német ipar beoltását épen nem tartjuk feleslegesnek.“ Tehát K. ur csakugyan szeretett volna német elemet a márkülönbösen is régen nem tiszta magyar törzökbe ótani, 's ótani iparébresztés végett, e' végett mind a mellett, hogy az ország ipara jelenleg is többnyire németek kezében levén, minden erővel azon kellene lennünk, hogy az iparüzés tulajdonképen feldarabolt telkecskéken élődd 's legfőlebb is a törvénykezéssel bajlódd nemességre 's magyarságra, és ne ismét több németre terjedjen hazánkban át. Hogy a magyar nemzet haladás ösvényén az ígéret földére vezetessék, belátásom szerint én egyedül azon elvet tartom célhoz irányzott vezérfonalul követendőnek, „miszerint mindenek felett magyarból legyen derék ember, ne pedig minduntalan derék idegenből magyar.“ Különbösen nem magyar érend az ígéret földére, valamint a fatörzök sem hajtand viritó 's gyömölcsözölombokat, ha csak a bele ótott vessző ápoltatik. Hogy pedig a gondviselés a magyartól sem tagadá meg az ép ést és tagokat, mellyek segedelmmel azon ígéret földére juthasson, azt a tapasztalás 's történetek tükre eléggé ragyogtatja a be nem hunyt szembe, 's én nem felelhetem Bezerédj István urnak a p. H. 178dik számában ejtett azon igen szép 's igaz szavait, miszerint azon ráfogás, hogy a magyar felsőbbfoku mezei gazdaságra 's iparüzésre nem igen alkalmas, pusztá előítélet 's üres szójárás. De bocsánat! itt nincs helye az okoskodásnak: védenem kell magamat. És kell é még több védelem? mitután csak a fenidéztekből is eléggé világos: miszerint K. ur csakugyan igenis ohajtá az idegenek korlátlan bebocsátatását; mert lapjai 213d. számaiban hol emelt ő valami korlátot vagy megszorítást, hol mondá, hogy csak ezen vagy azon idegenek jöhessenek be, v. teljesen zárassanak ki? Mihez még azon körülmény járulván, miszerint a p. H. a m. é. Jelenkor 63d. sz. róla mondottak ellen, hol azon 127. számbeli vezércikket részletesen czáfolgattam, egy szóval sem tiltakozék: ugy hiszem, eléggé világos, hogy a legkü-

zelebbi állításom is nem holdból esett le 's hivatkozásom nem falsum literarium. A' p. Hírl. most különös taticát kezdett: rendre tagadja azt, a' miért czáfoltatik, 's még az ifju óriást illető leczkére is azt mondá, hogy az idő- és helytévészett, mi azonban nem engem illet. Legyen a' dolog bármikép: én nem titkolhatom örömemet a' felett, hogy K. ur a' külföldiek-től saját vére felé fordula már, 's jogosítva hiszem magamat, és hiheti minden magyar, hogy ezután a' p. H. is rendre utasítandja azon jámborokat, kik a' magyar nemzetet, mint valami elnyűt csizmát, német fischlederrel szeretnék megfejteni; és nemis fogja tűrni, hogy az ezt ajánló cikkek czáfolatára magamforma embernek kelljen föllépni. — Még egy kis türelmet, még néhány szót személyemről! A' p. H. érd. szerk. igen szeretvén minden értekezést írója személyéhez mérni, cikkeimre sem felelhetett a' nélkül, hogy minde- nek előtt csekélységet ne ragadta volna meg, 's ám- bár 208dik számában világosan kijelenté, hogy ő azon bizonyos B—t nem ismeri, mégis oly különféle epi- thetonokkal rakta meg azt, hogy az ember nem tud- hatja: mit tartson belőle igaznak, 's itt ott egy kis ha- zugság színét szeretne rám sütni. A' Jelenkor 104ik számában ugyanis kénytelenségből kinyilatkoztatám, de mult évi olvasóink a' nélkül is tudhatták, hogy a' 103. számbeli cikkem koránsem egyéb, mint követ- kezetes folytatása előbbi értekezésemnek, mert az igen természetes, hogy ha az ember huzamosb időig az ide- genek becsalogatása ellen ír, 's végre mégis Listé fé- le ohajtást lát magyar lapban ragyogtatni, akkor vére már csak nem lehet alutt-tej. És K. ur mégis azt fogja ránc, hogy a' „Jelenkor szorultságában, melybe gr. Széchenyi István ur akadémiai beszéde által ejtetett, nem tudván mit csinálni, bizonyos B. által egy cikket iratott a' p. H. ellen.“ Vajjon nema' legmorgadalmasabb gyanúsítás ez? és vajjon azon cikkek csupán a' p. H. szól é? Tessék még egyszer belé tekinteni. K. urnak lehetnek mercenarius gépei, 's vannak é vagy nincse- nek, azt én nem tudom, de azt tudja meg K. ur is, hogy én az nem vagyok, hogy velem polemia't senki sem szokott iratni, 's ha e' lapokba értekezést irtam, nem hivatalos, hanem csupán hazafiúi kötelességből íram azt. No de miért jött volna szorultságra a' Jelenkor a- zon beszéd által, 's ha jött volna, mi okból kellett vol- na azért épen a' p. H. ellen fordulnia?! Ezt én bizony nem értem. — Hogy ezenfelül én a' p. H. 212 szá- mában valami vonalhoz isolált hütlennék bélyegezte- tem, arról szinte írnom kellene még, 's meglehet, ha ráérek, fogok is. — Benczúr János. —

Aldunai tartományok.

[Szerbia egészen elzárakozik. Oláhországi fejde- lemválasztás.] A' szerb határszélekről jan. 12kén kelt tudósítás szerint a' zimonyi katonai kormánytól utleve- lekkel ellátott egyedek, kik Belgrádba eveztek át, on- nan mind visszautasították 's még csak a' partra sem szállhattak ki. Szávan tul tehát valószínűleg ismét fé-

lmes jelenetek emelkednek, különben minden ösz- szeköltetés nem szakasztatott volna el. — Obrenovics Jován végre megkapta azon 20 ezer darab aranyát, melyeket az új szerb kormány zár alá vett, és a' rém- uralkodás által megszalasztott más szerbek is megnye- rék ingó vagyonait. Sok ártatlan pedig a' fogságból szabadon bocsáttaték, köztük Rajevics Cvetko is, egy- kori belminister. A' kormány biztosokat küldött a' ke- rületekbe, kik a' Mihály hg párthiveit Karagyorgyevics részére csalogassák 's hűségére megeskettessék. — Bukarestben Bibesko György, jan. 1jén harmadszori választás által 131 szóval 48 ellen választatott fejde- lemme. A' szavazás éjféltől 3 óráig tartott. Bibeskot orosz párt hívének mondják. A' porta részéről felru- házásért folyamodványt, és a' végbement fejdelemválasz- tásról a' pártfogó hatalmat értesítő jegyzéket a' nemze- ti gyűlés tagjai aláírták. A' szultáni megerősítés elér- kezteig az ideiglenes kormány uralkodandik.

Zimony. A' szerb szélekről naponta aggasztóbb hírek érkeznek, a' nép mindenfelé elkeseredéssel emlegeti az ályuknak, melyeket egykor annyi vérrel 's áldozattal tudtak megszerezni Cserni 's a' sza- badságharcz egyéb hő ei. a' töröknek általadását. Ijesztőleg tekintenek ezek le a' várfalakról, honnan jelenleg Szerbia kapja a' parancsokat, a' senatus- ban a' megerősítő ferman szerint török főtisztviselő a' pasa, vagy helyettese elnököl, 's mivel a' nép sok helyen vonakodik megadni az adót, ezen nyé ellen való kormánynak, Kiamil pasa ajánlatot tön, hogy ha az adót Wuesies nem tudná behajtani, ő török szu- ronyokkal lesz segítségére. Im a' forradalom gyümöl- csei! Cserni vezérlete alatt már ki levén nagy részt Szerbiából a' török szoritva, a' porta, melyet az o- rosz pártolás is aggodalomba hozott, el akará ösmerni a' nemzet bel függetlenségét, 's csupán az ályuk áltadását ohajtá, 's a' szabadságharcz főnökei ép ez ályukban látván függetlenségük főbiztosítékát, ez egy feltétel miatt új harcot kezdtenek. Az adót már a' mult század végével a' szabadsági háború kezdete előtt a' basákkal egyesség következtében, a' knezek 's kmetek [előjárók] szedték be, Milos 's fia alatt a' török minden befolyástól, a' beavatko- zás legesekélyebb árnyékától is ki volt zárva a' bel- ügyekre nézve, 's im most, az ályuk a' török vár- ban tartatnak, az adót török küldöttek szedendik be. — E' hír kellemesen lépé meg a' Magyarország hatá- rárin tartózkodó Mihály herezeget 's barátit, mert el- kerülhetlenül összentközéseket kell ez adó-behaj- tásnak az egymást engesztelhetlenül gyűlölő nép, 's törökség közt szülnie. Kiamil a' tartományokba sok katonaságot nem küldhet 's a' bátor hegyi nép, mely mindenfelé, a' nemzeti befolyás nélkül oly hamar előzőtt Obrenovics családhoz vonzódik, melyet csak a' kegyetlen terrorizmus tud féken tartani, nem fog- ja tűrni, ama zsarnokoskodó vagy legalább durva bánásmódot, mely nélkül török adószedő nem is kép- zelhetni, a' moszlimeknek óhatatlanul erőszakhoz kell nyulniok, mi több helyen ismételtetve lázongá- soknak leend szülője 's azt hisszük, mire megerkezik — ha csakugyan megerkezik — a' hatalmaknak a' status quot megerősítő határozata, ez nem talál más status quot, mint az új forradalmat, mely aligha inyé- re leend a' hatalmaknak. A' budai újság szerint mint említők, Kiamil 's Wuesies Sztambulba idéztettek,

mit azouban biztos kutfőkből eddig nem tudunk. — Kiamil 's Wuesiesről, valamint a' forradalom jelle- mzéséről jövő számunkban többet. —

Spanyolország.

[A' cortes csakugyan fölslatva.] Espartero csak- ugyan győzedelmeskedett a' ministerségen, 's a' cortest fölslatá, az új követek összegyűlését egyszersmind april 3ra határozván. A' ministerségben változás fog történni, miről eddig csak annyi bizonyos, hogy Gon- zales és Infante tárczákat vállalnak, és saját nézetek szerint intézendik a' követválasztásokat. —

Anglia.

[Az angol hajóhad mostani ereje. A' közvetlen ke- reskedés Kínával már megkezdeték.] Hivatalos jegy- zék szerint az angol hajóhad jelenleg 234 fegyveres ha- jóból áll, 3890 ályuval, tehát tavalyihoz képest 670 ályuval gyöngült, mit annak tulajdonithatni, mivel 7 sorhajó és 5 fregát jelenleg tatarozás alatt van. — London egyik külvárosában, Hume kérelmére, emlé- ket akartak fölláttani azon skótoknak, kik a' mult szá- zadban, a' nagy francia forradalmat utánozni akarák, 's a' miatt száműzettek. Az alapásáskor karót szurtak le a' munkások, az emlék magosságát akarván kijelelni; e' karón másnap reggel vérvörös jakobinus süveg volt szemlélhető, a' mi sok tanácskozássra szolgált alkalmul. Az emlékegyesület 's külvárosi hatóság összegyűlt 's az emlékről le akart mondani; sokan azonban tüzesen ótal- mazák azt; végre az emlék egyik ellensége azon indít- ványt tevő, hogy név szerint szavazzanak mindnyájan nemre vagy igenre. Ekkor az ótalmozók csöndesen eloldalogtak, mert egyik sem merte nevé nyilvános- ságra bocsátani, mire gúnyosan jegyzék meg a' sza- badalmú lapok, hogy nagy különbség van az egyesüle- tek és egyesületi tagok szelleme között. — Makaoi hírek szerint az angol kereskedők már megkezdék a' közvet- len üzérkedést a' kínaiakkal. — Walmer kastély kert- jében egy gyászúlv hajtani kezd már, melyet Napole- on sírjáról hoztak. —

Franciaország.

[A' rabszolgaság megszüntetésének ügye.] A' fran- czia kormány körlevelet intézett a' francia gyarmatok illető hatóságaihoz, melyben tanácsot és javaslatot kér az iránt, hogy mikép lehetne minden kártékony hatás nélkül megszüntetni a' rabszolgaságot minden francia gyarmatban. Martinique, Guadeloupe és Guyana egye- nesen ellene nyilatkozott a' rabszolgaság-eltörlesztés- nek; Bourbon sziget hatósága ellenben úgy kívánja azt foganatosíttatni, hogy ezentul minden rabszolgá- gyermek születésekor azonnal szabadnak nyilatkoztas- sék, egyébiránt megjegyezvén, hogy egyszersmind szigorú dologrendszert kellene számukra megalapítani, mert meg van győződve, hogy önként soha nem fog- ják magokat munkásságra szánni. — Algiri hírek sze- rint Abdelkader ügye oly rosz lábón áll már, hogy aligha rövid idő múlva Marokkoba nem kényszerül- lend menekülni. —

É R T E S I T Ő.

Ház-eladás.

A' Pest belvárosi Leopold-utcában 191. sz. a' „veres almához“ nevezetett: egy boltbul, tizenöt szobából, öt könyvházból, éléstárból, osztályozott padlások- ból, fa- és bortartó pinczékbul álló, kemény szerekbul építetett egy emeletű szeg- letház, mely jó ivó vízzel bíró kuttal is el vagyon látva, szabad kézből eladandó, mely iránti alkuvás végett, a' venni szándékozókat — de nem a' vásár-hajhá- szókat, kik jutalom hajhászásukkal csak nehezítik az eladhatást — a' házmaster köteles illő helyre elvezetni. 1—3.

József-hengermalom.

Azon többször tett megjegyzés, hogy több cseléd, urasága parancsának el- lenére, lisztet és darát, nem a' József-hengermalomhoz tartozó boltokbul hoz- ván, azt mégis onnan származónak mondják, arra birta az igazgatóságot, mi- szerint minden árusának meghagyá, hogy a' vevőknek, ha kívánják, könyoma- tu bizonyítványt adjanak, ellátva aláírással, és a' vétel napjával. 1—3.

Serház haszonbérbe adása.

A' zombori kir. kincs ári igazg. részéről közhírré tétetik: hogy Bács várme- gyében keblezett Kula mezővárosban levő urodalmi nagy serház 1843diki majus elsőjéttől kezdve három és félévi használatra, 1843dik febr. hó 21dik napján reg- gel 10 órakor a' zombori kir. kincstári igazgatósági épületben tartandó nyilván- nos árverés útján a' legtöbbit igérőnek haszonbérbe általengedtetni fog. A' bér- leni szándékozók az árverésre 1000 pengő forintnyi bánatpénzzel ellátva megje- lenendők; a' bérleti feltételeket előleg vagy a' nevezett kincstári tisztartósági hivatalnál megtekinthetik. Ezen serháznak egyes hozzátartozandóságai e' követ- kezendők: a' serfőzés- és pályínkaégetéshez, valamint a' maláta mindennemű kezelésére megkívántató külön épületi osztályok; egy nagy maláta-daráló ma- lom, mely ökor-típrással hajtatik, elégséges és elkülönözött pinczék, a' ser- főzési és pályínka-égetési mindennemű kezelésekre szolgáló szerek, edények és egyéb kellékek, külön lakások a' serfőzőnek, annak segédemberei és mol-

nárja számára; egy mellék-épület sernéresi használatra, koresmáros lakással, mintegy 14.000 mérő árpa, és egyéb gabona-töltésre, maláta, komló, széna és fa elhelyeztetésére elégséges padlás, raktár és egyéb arra alkalmazott tartási hely, mintegy 80 darab ökor számára való istállók és elégséges sertés-ó lak és obrok. Ezen serház-bérlethez tartozik azonkívül egy a' serházi szarvasmarha számára kijelölt elégséges legelő, a' sernéresi gyakorlat ezen serházból kiter- jed egész haszonbéri idő alatt a' kulai urodalomnak tizenkilencz igen népes és a' palánkai urodalomnak tizenhárom jókora helységre. 2—3.

Csöd erdőszgyakornoki hivatalra.

3—3. Ó es, kir. felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a' sz. andrási, pécskai, fásati és rékasi kir. kamr. erdőkerületek kormányzó tisztjei- hez egyegy erdőszet gyakornok szá z ö t y e n, az oraviczaikhoz pedig egy er- dőszetujonc z szá z h u s z pengő forint évi fizetéssel mellékeltessék. Azok tehát, kik a' főnebbi fizetéseket megnyerni kívánják, az erdőszeti tudományok bevézéséről szóló bizonyítványokkal ellátott folyamodásaikat a' temesi k. kam. igazgatóságánál 1843. jan. 1től számítva hat hét alatt nyujtsák be.

Haszonbéri árverés.

Békes vármegyében a' t. sz. andrási urodalmi mgos és ttes közbirtokos urak részéről ugyan Sz. Andrási helységbeni közös kir. haszonvételek, nevezetesen: 2 koresma; 1 bolt igen alkalmas lakházzal; 5 száraz malom; 2 mészárszék; az egyikben szalonnát és egyéb aprólékosakat mérhetni, az ezekhez tartozó ka- szálóval — és a' körösvizi halászat — sz. György naptól 1843. sz. György napig 1846. azaz három évre 1843ki január hó 30ik napján regg. 9 órakor nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni, melyre elegendő 's bátorságos vayo- náik hiteles bebizonyítása mellett az izraeliták is hivatalosak. Egyébiránt minden feltételt előlegesen is megtudhatni Sz. Andráson P á l József urodal. tisztartó 's közös tisztnel. 3—3.